

Vildledning i Jens Mammen-sagen

Hvem fortier hvad, spørger Helmuth Nyborg i et svar til Jens Mammen, der i sin kronik tirsdag anklagede ham for utilbørlig vildledning via fortielse.

JP-KRONIK DEN 12. JULI 2007

Af Helmuth Nyborg
dr. phil.,
professor emeritus,
Aarhus Universitet

Man bør lytte nøje efter, når professor Jens Mammen angriber min kønsforskning for utilbørlig vildledning via fortielse, for skjult selektion gennem nøgenfoto-udvælgelses-kriterier, og for mangelfuld dokumentation (JP 10/7).

Mammen har nemlig været min chef gennem snart mange år. Han har stået for kvalitetssikring af forskningen ved mit gamle institut, og han er medlem både af Aarhus Universitets udvalg vedrørende god videnskabelig praksis (praksisudvalget) og af Udvalgene Vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU)'s underudvalg for kultur- og samfundsvidenskabelig forskning. Man har således grund til at forvente høj kvalitet og intet ladt ufortalt, når en så autoritativ mand udtaler sig kritisk om en kollegas forskning.

Det var samme Mammen, der udtalte til pressen (1 januar 2002, et par dage efter at jeg havde offentliggjort en kønsforskning i IQ), at han så alvorligt på sagen, også selvom han ikke på daværende tidspunkt kunne have nogen kvalificeret mening om alvoren. Flere hyldemeter akt-bilag og fem år senere ser han stadig alvorligt på sagen – den, jeg fremover vil kalde Mammen-sagen, da den er hans fortjeneste. At hans vurdering af sagen betvivles af et flertal af hans professor-kollegaer og af UV-

VU, og at den står i skærende modsætning til verdenselitens indenfor IQ-forskningen ser ikke ud til at generere ham.

Det er egentligt ret dristigt, for et opslag i Social Science Citation Index eller i beslægtede databaser viser, at hans faglige ekspertise heller ikke ligger i IQ-forskning. Men lad nu det ligge. Lad ligge, at jeg i mange år åbent har kritiseret Mammens forskningspolitik og holdning til nødvendigheden af flere internationale publikationer og også, at Psykologisk Institut endnu ikke har lærestole i neuropsykologi og biologisk psykologi.

Det har jo helt sikkert ingen betydning haft for Mammens lyst til at tage kritisk stilling til en kollegas kontroversielle kønsforskning, efter at han kom til magten i en ny lodret universitetsstruktur, hvor han kun skal referere til dekanen. *Perish the thought!*

Hvis man koger Mammens seneste kritik ned til det helt centrale, så siger han først i sin kronik, at jeg undlader at fortælle, at kriteriet for deltagelse i min undersøgelse var nøgenfotografering, og at jeg dermed vildleder gennem fortielse. Hvorfor fortier Mammen, at børnene i Skanderborg primært blev udvalgt fra folkeregisterkørsler i 1980'erne og først derefter blev bedt om at deltage i projektet.

Forældre og børn blev informeret om projektets natur og skrev under på, at de ville deltage, hele projektet og proceduren var godkendt af den lokale Videnskabs-Etiske Komité og databasen af Datatilsynet. Der var minimalt frafald i denne fase. Det forekommer mig, at Mammen her taler mod bedre vidende – i min ordbog er det altså "utilbørlig vildledning" – når hele projektet også var beskrevet, godkendt og delvist finansieret af Mammens eget institut.

Mammen har i anden sammenhæng gjort meget ud af problemet med frafald i den langsgående del af undersøgelsen, hvor børnene med års mellemrum blev fotograferet nøgne, målt på alle leder og kanter og fik taget hormonprøver. En efter-analyse viser, at børn undersøgt gentagne gange har samme intelligens som børn, der kun er undersøgt én gang. Det ved Mam-

men godt. Hvorfor nævner han det så ikke?

Mammen rober heller ikke i kronikken, hvorfor han især fremhæver nøgenfotografering og testikelmåling. Flerlæsere af Mammens kronik har spurgt mig, om der skulle være en skjult betydning af pædofili? Det kan jeg ikke tro, men spørg Mammen, må jeg sære. Projektet er en helt standardiseret og internationalt anerkendt undersøgelse af samtidig kropslig, hjernemæssig, intellektuel og personligheds-mæssig udvikling hos normale børn. Projektets sigte ligger i naturlig forlængelse af min stilling som professor i udviklings- og børnepsykologi. Jeg har tilbragt et halvt år som gæsteforsker på det internationalt anerkendte Hospital for Sick Children i London, bl.a. vejledt af de førende specialister på området – professorerne Price og Tanner – for at få detaljerne i måleteknikkerne på plads. Selve målingerne blev foretaget af læger og fotograferingen af forskningsassistenter. Hvorfor undlader Mammen at fortælle læserne, at projektet yderligere registrerer et utal af andre, måske mere banale, krops- og hjerneparametre?

Der næst kritiserer Mammen, at jeg

har henvist til kongresindlæg i en litteraturliste »som dokumentation for sine meddelte resultater...«. Hvorfor fortier Mammen, at jeg helt fra begyndelsen lovede alle, der spurgte (skriftligt, mundtligt og også i pressen), at de nok skulle få fuld dokumentation, men jeg sad med en bog på 600+ sider (Nyborg, 2003), og daværende rektor Niels Chr. Sidenius medgav, at en forsker må gives rimelig tid til den endelige rapport.

I øvrigt vil jeg bede Mammen vise mig den regel, der siger, at man ikke må henvise til kongresindlæg i sine publikationer. Jeg vil også bede Aarhus Universitets praksisudvalg om at vise mig de regler, der siger præcist, hvornår en forsker skal dokumentere sin forskning, i stedet for at give mig en næse på basis af "bløde" hensigtserklæringer?

Nu hører vi så i en afgørelse fra UV-VU, at sådanne regler slet ikke eksisterer. Det nærmer sig lovløse tilstande, hvis forskerne ikke ved, hvilke regler de skal rette sig efter, men dog slår lynet pludseligt ned i udvalgte forskere?

Det er også en gåde, hvorfor Mammen fortier, at andre forskere har fundet samme kønsforskning som jeg? Hvorfor får vi ikke at vide, at jeg kunne ha-

ve udtalt mig offentligt, ganske som jeg gjorde, men uden at nævne min egen forskning med et ord?

Dekanen er ikke fagkyndig IQ-forsker, men alligevel finder han anledning til at stramme kraftigt op på den kritik, et sagkyndigt udvalg fremsatte. Således udtaler han til Jyllands-Posten (10/7 2007): »... at kvaliteten af projektet er så ringe, at det er uacceptabelt for en professor ved Aarhus Universitet.« I en indberetning til rektor siger han, at jeg har »... udvist en groft uagt-som adfærd, der indebærer en utilbørlig vildledning om egen videnskabelig indsats«, og at jeg har »... publiceret en helt utroværdig og værdiløs undersøgelse«, og at jeg har »... dokumenteret et helt utilstrækkeligt kendskab til de anvendte statistiske metoders anvendelighed og begrænsninger.«

Hvorfor fortier Mammen og dekanen, at de tre redaktører for det internationalt anerkendte tidsskrift "Personality and Individual Differences" sendte et brev til Aarhus Universitet den 20/12 2005.

Heri anføres bl.a., at: »Dr. Nyborg is a highly-regarded research psychologist who enjoys a well-deserved international reputation for his work. He has published numerous research articles and book chapters dealing with sex differences in cognitive abilities and is one of a handful of scholars world-wide who is regarded as a definitive expert in this area.«

(Dr. Nyborg er en velanset forskningspsykolog, som nyder velfortjent international anerkendelse for sit arbejde. Han har publiceret adskillige forskningsartikler og kapitler i bøger, der omhandler kønsforskning i kognitive evner, og er én af en håndfuld videnskabsmænd verden over, som definitivt anses for at være ekspert på dette område.)

Videre skrev redaktørerne, at »... Dr. Nyborg's paper was reviewed by two other scientists who are themselves experts in the area of sex-differences and statistical data-analysis. Without revealing their identities, here are some quotes from their reviews: "The authors present convincing evidence of i) brain size-IQ and brain size-g correlations, and ii) present data that the sex difference in brain size may explain some of the variance in sex diffe-

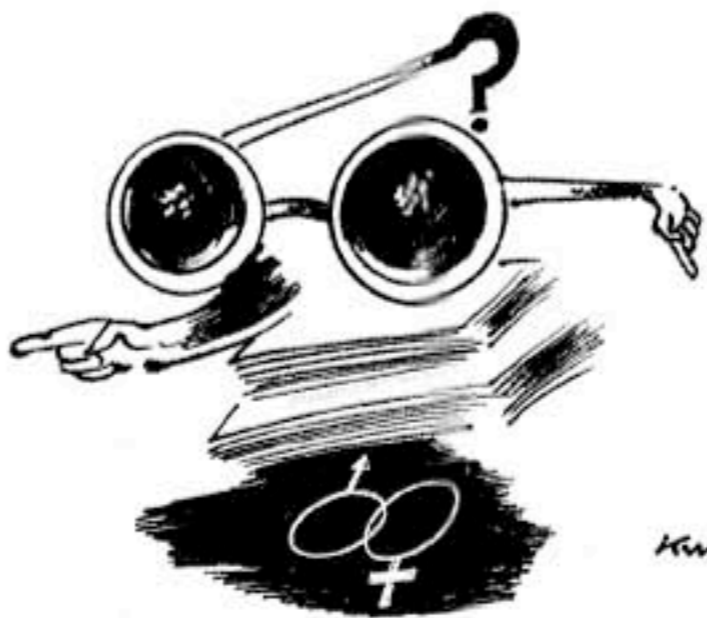
rence in IQ and g"; "This manuscript will be important to the study of individual differences in human intelligence, and may spark additional research in the area of sex difference"; and both reviewers noted that the paper contains important new material, is original and creative, and has no serious faults in statistical treatment or in methodology.«

(Dr. Nyborgs artikel er gennemgået af to andre videnskabsfolk, som selv er eksperter inden for kønsforskning og statistisk dataanalyse. Uden at afsløre deres identitet bringer vi her nogle citater fra deres anmeldelser: "Forfatterne præsenterer overbevisende bevis for i) sammenhænge mellem hjernestørrelse og IQ samt hjernestørrelse og g, og ii) præsenterer data, der viser, at kønsforskningerne i hjernestørrelsen kan forklare en del af variansen i kønsforskningerne i IQ og g"; "Denne artikel vil blive vigtig for undersøgelsen af individuelle forskelle i menneskelig intelligens og kan igangsætte yderligere forskning på området for kønsforskning", og begge anmeldere bemærker, at artiklen indeholder vigtigt nyt materiale, er original og kreativ, og har ingen alvorlige fejl for så vidt angår statistisk behandling eller metode.)

Med andre ord, disse internationale ekspert-redaktører betegner min forskning som original, vigtig og uden alvorlige fejl, hvorimod Aarhus Universitet vurderer samme forskning som utroværdig, værdiløs og skæmmet af utilbørlig vildledning. Hvad i alverden får et universitetet til offentligt at klæde en af sine egne forskere af til skindet, når 30 førende internationale eksperter bruger noget af deres kostbare tid på at skrive til Aarhus Universitet, at det tager grundigt fejl?

Hvem skal man tro? Dette spørgsmål besvares måske bedst ved at bede praksisudvalget, Mammen, dekanen og det sagkyndige udvalg om at publicere deres vurderinger i et internationalt tidsskrift eller ved at lade et udvalg af internationale specialister tage stilling. Her kunne eksperterne så på saglig vis diskutere pro et contra.

Det ville ikke alene højne den internationale kollegiale udvikling af feltet, men også tjene Aarhus Universitet til ære.

KW